

УДК 34(477):629.396.3

А.В. Пономаренко,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник ДНДІ МВС України, м. Київ,
ORCID ID 0000-0002-6271-4485

Ю.С. Коллер,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник,
начальник відділу ДНДІ МВС України, м. Київ,
ORCID ID 0000-0002-9848-2348

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ В УКРАЇНІ

Стаття присвячена дослідженню актуальних питань використання безпілотних літальних апаратів в Україні. На підставі аналізу нормативно-правових актів, які регулюють використання безпілотних літальних апаратів, встановлено, що проблемними питаннями є невизначеність їх правового статусу, відсутня класифікація типів БпЛА, не встановлені правила польотів, експлуатації та тимчасових обмежень (заборони) використання БпЛА в повітряному просторі, не передбачена відповідальність за несанкціоноване використання безпілотних літальних апаратів в заборонених чи тимчасово обмежених зонах тощо.

Ключові слова: безпілотні літальні апарати, повітряний простір, тимчасові обмеження, заборони, неконтрольовані польоти.

Статья посвящена исследованию актуальных вопросов использования беспилотных летательных аппаратов в Украине. На основании анализа нормативно-правовых актов, регулирующих использование беспилотных летательных аппаратов, установлено, что проблемными вопросами являются неопределенность их правового статуса, отсутствует классификация типов БпЛА, не установлены правила полетов, эксплуатации и временных ограничений (запрета) использования БпЛА в воздушном пространстве, не предусмотрена ответственность за несанкционированное использование беспилотных летательных аппаратов в запрещенных или временно ограниченных зонах и тому подобное.

Ключевые слова: беспилотные летательные аппараты, воздушное пространство, временные ограничения, запреты, неконтролируемые полеты.

Стрімкий розвиток світової економіки у ХХІ столітті, активізація інтеграційних процесів у всіх сферах діяльності людства значною мірою пов'язані з ефективними трансформаціями, що відбуваються у глобальній комунікаційній системі, особливе місце в якій займає транспортна галузь [1, с. 3]. Головним трендом розвитку світової транспортної системи останніх років є різке збільшення чисельності транспортних засобів, а також поява нових видів, серед яких ключове місце на сьогодні посідають безпілотні транспортні засоби, у тому числі й безпілотні літальні апарати (далі – БпЛА).

Слід зазначити, що зобов'язання, взяті Україною за міжнародними договорами, включаючи Договір про асоціацію між Україною та ЄС, вимагають від України прийняття законів, що відповідають вимогам спільного повітряного простору. У цьому контексті варто констатувати, що наразі національне законодавство України не повною мірою відповідає зазначеним міжнародним вимогам, оскільки, незважаючи

на появу нових типів БпЛА та активне й повсякденне їх застосування громадянами у різних сферах своєї діяльності, контроль за їх польотами у повітряному просторі України на сьогодні відсутній. Виходячи із зазначеного, виникає необхідність у проведенні відповідних наукових досліджень щодо нормативно-правового регулювання використання БпЛА в Україні.

Незважаючи на те, що дослідженню окремих аспектів використання БпЛА присвятили свої праці такі вчені, як: А.В. Арешонков, В.О. Зуєва, Є.В. Кузьменко, Ю.Ю. Орлов, О.М. Стрільців та інші науковці, чимало питань порушеної проблематики й дотепер залишаються недостатньо дослідженими, не враховують результатів реформацийних процесів, що відбуваються в Україні. У зв'язку з цим, дослідження правових засад використання БпЛА в Україні залишається вкрай актуальним та потребує поглибленого вивчення. З огляду на це, метою статті є дослідження правових засад використання безпілотних літальних апаратів в Україні, висвітлення основних проблемних питань, що пов'язані з їх використанням і запропонування шляхів їх вирішення.

Необхідно підкреслити, що використання БпЛА в Україні регулюється низкою нормативно-правових актів, серед яких варто виділити, насамперед такі: Повітряний кодекс України [2]; Правила польотів цивільних повітряних суден у повітряному просторі України [3]; Авіаційні правила України “Загальні правила польотів у повітряному просторі України” [4]; Положення про Український центр планування використання повітряного простору України та регулювання повітряного руху [5]; Правила виконання польотів безпілотними авіаційними комплексами державної авіації України [6]; Положення про використання повітряного простору України [7]; Авіаційні правила України, Частина 47 “Правила реєстрації цивільних повітряних суден в Україні” [8]; Правила польотів повітряних суден та обслуговування повітряного руху в класифікованому повітряному просторі України, затверджені Міністерством транспорту України від 16.04.2003 № 293.

Аналіз законодавчої бази в досліджуваній сфері дає підстави стверджувати, що: по-перше, питання щодо безпосереднього використання БпЛА не врегульовано окремим нормативно-правовим актом (з урахуванням їх специфіки і приналежності), а регулюється такими ж нормативно-правовими актами як й інші повітряні судна; по-друге, в чинному законодавстві України поняття “БпЛА” чітко не визначено, проте, у свою чергу, у ст. 1 Повітряного кодексу України використовується термін “безпілотне повітряне судно”, яке визначається як повітряне судно, що призначене для виконання польоту без пілота на борту, керування польотом якого і контроль за яким здійснюються за допомогою спеціальної станції керування, що розташована поза повітряним судном [2]; по-третє, не врегульовано використання роботизованих дронів, радіокерованих літальних моделей та інших подібних пристроїв, що є літальними апаратами, які здійснюють політ самостійно (без участі оператора, що знаходиться на землі) і які використовуються в спортивних, розважальних цілях, комерційній та науково-дослідницькій діяльності; по-четверте, поряд із відсутністю нормативно-закріпленого визначення “БпЛА” в національному законодавстві, також відсутня загальноприйнята класифікація БпЛА цивільної авіації. Проте слід констатувати, що для безпілотних авіаційних комплексів державної авіації України така класифікація передбачена в Правилах виконання польотів безпілотними авіаційними комплексами державної авіації України [6].

Варто наголосити, що на сьогодні, питання щодо розроблення правового регулювання БпЛА в Україні знаходиться на стадії формування. Так, у травні 2016 року було оприлюднено для суспільного обговорення проект “Концепції положення та процедур із забезпечення безпеки польотів повітряних суден авіації загального призначення, спортивних, аматорських та БЛА” [9]. Відповідно до зазначеної Концепції, основними критеріями для визначення класифікації БпЛА пропонується вважати: польотну вагу повітряного судна, радіус дії та метод керування (в межах видимості,

поза її межами та за запрограмованою траєкторією), кінетичну енергію при зіткненні безпілотного повітряного судна з перешкодою. Проте слід констатувати, що зазначена Концепція досі не прийнята.

З огляду на це, постає актуальне питання щодо розроблення та прийняття окремого нормативно-правового акта, який би: об'єднував усі норми, що стосуються БпЛА і включав в себе: поняття “безпілотних літальних апаратів”; визначав їх правовий статус; передбачав чітку класифікацію типів БпЛА; встановлював правила польотів, експлуатації та тимчасові обмеження (заборони) їх використання в повітряному просторі; містив порядок обліку, реєстрації та сертифікації БпЛА; визначав правовий статус їх власників, порядок атестації операторів та передбачав відповідальність за порушення встановлених обмежень і заборон тощо. На нашу думку, вищезазначені питання необхідно закріпити в окремому нормативно-правовому акті, наприклад, “Правила обліку, реєстрації, експлуатації, використання і обмежень (заборон) безпілотних літальних апаратів”, який би сприяв забезпеченню безпеки та раціональному використанню безпілотних літальних апаратів в Україні.

Такий висновок виходить, перш за все, з того, що теперішнє безконтрольне використання БпЛА, з одного боку, створює передумови до настання надзвичайних подій в повітряному просторі через небезпеку для цивільних повітряних суден, а з іншого – може використовуватись для збору розвідувальних даних в інтересах іноземних спецслужб або вчинення диверсійних чи терористичних актів на військових об'єктах, важливих об'єктах державного, регіонального та місцевого значення. У зв'язку з цим, виникає необхідність у встановленні обмежень (заборони) польотів БпЛА в повітряному просторі України. У цьому контексті слід зазначити, що заборони та обмеження щодо використання повітряного простору України встановлюються відповідно до Положення про використання повітряного простору України [7], згідно з яким заборона на використання повітряного простору України встановлюється на постійній основі, а обмеження – на постійній або тимчасовій основі.

Варто наголосити на тому, що безпосередньо обмеження на тимчасовій основі встановлюються органами об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху на запит (за заявкою на використання повітряного простору) користувача такого простору з урахуванням державних пріоритетів, що визначені Повітряним кодексом України, та принципів гнучкого використання повітряного простору (ч. 34 зазначеного Положення). Головним оперативним підрозділом об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху України є Украероцентр, який відповідно до покладених на нього завдань розробляє та надає до Державіаслужби та Служби аеронавігаційної інформації Украероцентру інформацію стосовно встановлення заборон та обмежень використання повітряного простору на тимчасовій основі для видання НОТАМ та контролює їх публікацію і дотримання (Положення про Український центр планування використання повітряного простору України та регулювання повітряного руху [5]). Слід зауважити, що заборони та обмеження щодо використання повітряного простору стосуються лише БпЛА, що зареєстровані в державному реєстрі. Проте, як свідчить практика, більше половини порушень відбувається з повітряними суднами, які не внесені в державний реєстр цивільних повітряних суден. Такі польоти є неконтрольованими як з боку органів Об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху, обслуговування повітряного руху, так і Державіаслужби, та несуть у собі високий ризик для безпеки польотів і національної безпеки держави. Виходячи з цього, нагальною потребою, на наш погляд, є встановлення вимоги щодо обов'язкового обліку БпЛА вагою від 0,250 кг до 20 кг і реєстрації всіх БпЛА, які можуть становити загрозу для польотів повітряних суден чи життя і здоров'я громадян, що допоможе створити базу даних про існуючі безпілотні літальні апарати і здійснити їх класифікацію. Тільки після цього, можна буде розробити для них відповідні заборони і обмеження щодо використання повітряного простору.

Нормативного врегулювання потребує також питання встановлення тимчасових обмежень польотів БПЛА у повітряному просторі над місцями, де відбуваються масові заходи, поліцейські операції, що проводяться з ініціативи Національної поліції України. Така необхідність зумовлена тим, що на сьогодні, польоти БПЛА над людьми під час масових заходів, не є прямо забороненими. Так, чинним законодавством передбачено лише заборону польотів повітряних суден над населеними пунктами або над скупченнями людей на відкритому повітрі на такій висоті, що не забезпечує виконання посадки без загрози населенню або майну на землі під час виникнення надзвичайних обставин [3; 4], тобто, як бачимо, у законодавстві така заборона вводиться лише за критерієм висоти.

Водночас неконтрольоване поширення використання БПЛА в місцях великого скупчення людей під час проведення масових заходів, поліцейських операцій, що проводяться з ініціативи Національної поліції України, має високий ступінь ризику, що пов'язаний з небезпекою для життя та здоров'я людей, оскільки навіть невеликі БПЛА можуть спричинити пошкодження або поранення, якщо вони впадуть з висоти в натовп людей. Крім цього, складна політична ситуація в нашій державі, існування збройного конфлікту на Сході, вимагає максимального вжиття заходів щодо недопущення диверсійних та терористичних актів з використанням БПЛА під час проведення масових заходів, поліцейських операцій тощо.

Отже, вважаємо, що польоти БПЛА повинні бути максимально обмежені над територіями з великими скупченнями людей, і за несанкціоноване використання повітряного простору БПЛА має бути встановлена відповідальність. Враховуючи зазначене, на нашу думку, слід встановити тимчасові обмеження на використання повітряного простору України БПЛА в окремих його районах (над місцями, де проводяться масові заходи, поліцейські операції). Такий висновок узгоджується як з положеннями Повітряного кодексу України, у ст. 30 якого вказано [2], що використання повітряного простору України або його окремої частини може бути частково або повністю обмежено, відповідно до порядку, визначеного Положенням про використання повітряного простору України [7], так і з положенням Правил польотів цивільних повітряних суден у повітряному просторі України [3], де у п. 1.10 зазначено, що у повітряному просторі України або в окремих його районах польоти повітряних суден можуть бути повністю заборонені або обмежені за висотою, у часі та напрямках у порядку, встановленому Положенням про використання повітряного простору України [7].

Крім цього, потребує нормативного врегулювання питання щодо встановлення заборон польотів БПЛА над місцями розташування органів і підрозділів Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції України та Національної гвардії України. Така необхідність зумовлена тим, що на території апарату МВС та НПУ є зброя, техніка, режимні приміщення та склади з бойовими припасами. У приміщеннях МВС та НПУ містяться носії з інформацією з обмеженим доступом, у зв'язку з чим, на підставі наказу МВС України від 22.04.2016 № 318 [10] здійснюється цілодобова охорона території, адміністративних приміщень апарату МВС. Це ж саме стосується й НГУ, де на території її військових частин є передавальні пристрої, усі види озброєння, бойова та інша техніка, боєприпаси, пально-мастильні матеріали, продовольство, технічне, аеродромне, шкіперське, речове, культурно-просвітницьке, медичне, ветеринарне, побутове, хімічне, інженерне майно, майно зв'язку (ч. 5.4. Наказу МВС України від 16.06.2014 № 567 [11]). Проте чинним законодавством України прямо не передбачена заборона польотів БПЛА в повітряному просторі над зазначеними об'єктами.

Таким чином, з метою забезпечення національної безпеки і недопущення здійснення розвідувальної та іншої протиправної діяльності з використанням БПЛА (фото- та відеозйомка) доцільно встановити заборону польотів повітряних суден авіації загального призначення, спортивних, аматорських та БПЛА над місцями

розташування органів і підрозділів МВС, Національної поліції та Національної гвардії України. У зв'язку з цим, вважаємо, що доцільно внести відповідні зміни до Положення про використання повітряного простору України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 954, в якому зазначити, що такі положення: 1) польоти повітряних суден авіації загального призначення, спортивних, аматорських та БпЛА не виконуються над об'єктами, які належать Міністерству оборони України, МВС, НПУ, НГУ, СБУ, та відносно яких здійснюється охорона; 2) у разі виробничої чи службової необхідності, польоти БпЛА в межах заборонених чи тимчасово обмежених зон, виконуються за погодженням з відповідними органами, в інтересах яких встановлені такі зони.

Необхідно зауважити, що на сьогодні потребує законодавчого врегулювання також питання щодо тимчасового обмеження (заборони) польотів БпЛА у зоні проведення антитерористичної операції (далі – АТО) та над територіями, де введено режим надзвичайної ситуації. Річ у тім, що проведення АТО на Сході нашої держави надало новий поштовх для розвитку БпЛА для потреб армії. Слід визнати, що на цей час значна кількість всіх необхідних розвідувальних даних добувається за допомогою розвідувальних БпЛА. Проте водночас БпЛА використовуються також й для терористичної, екстремістської та іншої протиправної мети.

Аналіз існуючих загроз національній безпеці показує, що кількість випадків спостереження за військовими об'єктами, їх фотографування та зйомки в зоні проведення АТО зростають. Спостереження за об'єктами або їх візуальна фіксація використовується розвідувальними службами противника для збору інформації про повсякденну діяльність об'єкта, дислокації сил та засобів на об'єкті, технічні і транспортні засоби. Крім того, зафіксовані випадки використання БпЛА як зброї. Така ситуація вказує на існування загрози національній безпеці нашої держави та вимагає законодавчого врегулювання питання щодо встановлення заборон польотів БпЛА в зоні проведення АТО, над територіями, де введено режим надзвичайної ситуації, та під час особливого періоду. Встановлення таких заборон узгоджується з п. 2 ч. 30 Положення про використання повітряного простору України, де зазначено, що в разі виникнення загрози національній безпеці, суверенітету над повітряним простором України, територіальної цілісності України або під час збройного конфлікту, проведення спеціальних операцій, пов'язаних із протидією протиправній діяльності на державному кордоні, збереженням територіальної цілісності України та конституційного ладу, встановлюється заборона на використання повітряного простору України [7]. Крім цього, згідно зі ст. 9 Конвенції про міжнародну цивільну авіацію 1944 р. держава зберігає за собою право негайно при виняткових обставинах або в період надзвичайного стану, або в інтересах суспільної безпеки тимчасово обмежити чи заборонити польоти над своєю територією або будь-якою її частиною за умови, що таке обмеження або заборона застосовується до повітряних суден усіх інших держав, незалежно від їх національності [12].

Отже, з метою посилення заходів щодо недопущення здійснення терористичних актів з використанням БпЛА у зоні проведення АТО, над територіями, де введено режим надзвичайної ситуації, та під час особливого періоду, а також для усунення ймовірних загроз військовим об'єктам та особовому складу Міністерства оборони, Збройних Сил України та інших органів, які задіяні в цій операції, вважаємо, що необхідно в Положенні про використання повітряного простору України, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 954, встановити заборону польотів БпЛА цивільної авіації України (будь-якого типу) та іноземних БпЛА, за винятком БпЛА ОБСЄ в зоні проведення АТО. Крім того, передбачити також, що виконання польотів іноземними державними повітряними суднами, провадження військової діяльності з використання повітряного простору України іноземними державами здійснюється відповідно до вимог міжнародних договорів України.

Згідно зі ст.8 Конвенції про міжнародну цивільну авіацію 1944 р. [12] без дозволу забороняються польоти будь-яких БпЛА над територією іншої держави (ст. 8 Конвенції). Окрім цього, використання БпЛА над військовими частинами, базами, складами і арсеналами у зоні проведення АТО, над територіями, де введено режим надзвичайної ситуації, та під час особливого періоду без погодження з Генеральним штабом Збройних Сил України необхідно розглядати як спроби проникнення на територію військових об'єктів. У зв'язку з цим, на нашу думку, у ст.15 Закону України “Про боротьбу з тероризмом” [13] варто закріпити право посадових осіб, які залучені до проведення АТО на застосування спеціальних засобів, спрямованих на недопущення неконтрольованих польотів БпЛА в зоні проведення АТО, над територіями, де введено режим надзвичайної ситуації, та під час особливого періоду, а також їх примусової посадки, а в разі, якщо вони становлять потенційну загрозу життю і здоров'ю громадян, особовому складу чи військовим об'єктам їх знищення.

Слід зауважити, що в чинному законодавстві України відсутні конкретні норми, які б передбачали відповідальність за несанкціоноване використання БпЛА в заборонених чи тимчасово обмежених зонах, та за порушення таких обмежень і заборон. У зв'язку з цим, вважаємо, що необхідно внести зміни до КУпАП України, шляхом доповнення ч. 5 ст. 111 абзацом другим, який викласти в такій редакції: “Виконання польотів БпЛА в заборонених чи тимчасово обмежених зонах, без дозволу відповідних органів тягне за собою накладення штрафу від 100 до 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян”. Крім того, вбачається доцільним передбачити кримінальну відповідальність за використанні БпЛА, що: 1) завдало травм людині – у вигляді виправних робіт до 2 років або арешт до 3 місяців; 2) спричинило смерть людини – у вигляді обмеження волі від 2 до 5 років або позбавлення волі до 5 років. Проте внесення таких змін до КУпАП України та КК України можливе лише після прийняття окремого нормативно-правового акта, яким буде врегульовано використання БпЛА в Україні.

На підставі зазначеного вище вважаємо, що необхідно розробити та прийняти окремий нормативно-правовий акт, який би об'єднував усі норми, що стосуються БпЛА, і включав у себе: поняття “безпілотних літальних апаратів”; визначав їх правовий статус; передбачав чітку класифікацію типів БпЛА; встановлював правила польотів, експлуатації та тимчасові обмеження (заборони) їх використання в повітряному просторі; містив порядок обліку, реєстрації та сертифікації БпЛА; визначав правовий статус їх власників, порядок атестації операторів та передбачав відповідальність за порушення встановлених обмежень і заборон тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Дорофеева Х.М.* Розвиток Європейської авіаційної мережі в умовах глобалізації: дис. ... канд. юрид. наук. Кривий Ріг, 2015. 228 с.
2. Повітряний кодекс України: Закон України від 19.05.2011 № 3393-VI. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2001. № 48–49. Ст. 536.
3. Правила польотів цивільних повітряних суден у повітряному просторі України: Наказ Міністерства інфраструктури України від 28.10.2011 № 478. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1327-11> (дата звернення: 09.02.2018).
4. Авіаційні правила України “Загальні правила польотів у повітряному просторі України”: Наказ Державної авіаційної служби України, Міністерства оборони України від 06.02.2017 № 66/73. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0654-17> (дата звернення: 09.02.2018).
5. Положення про Український центр планування використання повітряного простору України та регулювання повітряного руху: Наказ Міністерства інфраструктури України, Міністерства оборони України від 07.07.2016 № 232/348 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1089-16> (дата звернення: 09.02.2018).
6. Правила виконання польотів безпілотними авіаційними комплексами державної авіації України: Наказ Міністерства оборони України від 08.12.2016 № 661. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0031-17> (дата звернення: 09.02.2018).

7. Положення про використання повітряного простору України: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 954 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/954-2017-%D0%BF> (дата звернення: 09.02.2018).

8. Про затвердження Авіаційних правил України, Частина 47 “Правила реєстрації цивільних повітряних суден в Україні”: Наказ Міністерства інфраструктури України від 25.10.2012 № 636. Офіційний вісник України. 2012. № 93. Ст. 3814.

9. Проект Концепції Положення та процедур по забезпеченню безпеки польотів повітряних суден авіації загального призначення, спортивних, аматорських та безпілотних літальних апаратів. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/NT2369.html (дата звернення: 09.02.2018).

10. Про затвердження Правил пропускового режиму на території апарату Міністерства внутрішніх справ України: Наказ МВС України від 22.04.2016 № 318. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0716-16> (дата звернення: 09.02.2018).

11. Про затвердження Положення про військові частини і підрозділи з охорони громадського порядку Національної гвардії України: Наказ МВС України від 16.06.2014 № 567. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0729-14> (дата звернення: 09.02.2018).

12. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_038 (дата звернення: 09.02.2018).

13. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20.03.2003 № 638-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 25. Ст. 180.

REFERENCES

1. *Dorofieieva, H.M.* “The Development of the European Aviation Network in the Conditions of Globalization”: thesis ... candidate of juridical sciences. K.Rig. 2015. 228 p.

2. Air Code of Ukraine: Bill of Ukraine dated 19.05.2011 No 3393-VI. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. 2001. No 48–49. Art. 536.

3. Rules of Flights of Civil Aircraft in the Airspace of Ukraine: the Order of the Ministry of Infrastructure of Ukraine dated October 28, 2011. No 478. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1327-11> (application date: 09.02.2018).

4. Aviation Rules of Ukraine “General Rules of Flights in the Airspace of Ukraine”: Order of the State Aviation Service of Ukraine, Ministry of Defense of Ukraine dated February 6, 2017, No 66/73. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0654-17> (application date: 09.02.2018).

5. “Regulation of the Ukrainian Center for Airspace Use Planning and Air Traffic Control”: Order of the Ministry of Infrastructure of Ukraine, Ministry of Defense of Ukraine dated 07.07.2016, No 232/348. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1089-16> (application date: 09.02.2018).

6. The Rules of Flight Control by Unmanned Aviation Complexes of the State Aviation of Ukraine: Order of the Ministry of Defense of Ukraine dated 12.08.2016 No 661. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0031-17> (application date: 09.02. 2018).

7. Regulations on the Use of Airspace in Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 06.12.2017 No 954. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/954-2017-%D0%BF> (application date: 09.02.2018).

8. About Approval of the Ukrainian Aviation Rules, Part 47 “Rules of Registration of Civil Aircraft in Ukraine”: Order of the Ministry of Infrastructure of Ukraine dated 25.10.2012 No 636. Official Bulletin of Ukraine. 2012. No 93. Art. 3814.

9. “Draft of the Concept of the Regulations and Procedures for the Safety of Aircraft of General Purpose Aircraft, Sports, Amateur and Unmanned Aerial Vehicles”. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/NT2369.html (application date: 09.02.2018).

10. “On the Approval of the Rules of the Pass-Through Regime on the Territory of the Apparatus of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated April 22, 2016, No 318. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0716-16> (application date: 09.02 2018).

11. On the Approval of the Regulations on Military Units and Units for the Support of public order of the National Guard of Ukraine: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated June 16, 2014, No. 567. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0729-14> (application date: 09.02.2018).

12. Convention on International Civil Aviation, 1944. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_038 (application date: 09.02.2018).

13. About Combating Terrorism: Bill of Ukraine dated March 20, 2003. No 638-IV. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. 2003, No 25. 180 p.

UDC 34(477):629.396.3

A.V. Ponomarenko,Candidate of Law, Senior Researcher, leading Researcher of the
State Research Institute MIA Ukraine, Kyiv,
ORCID ID 0000-0002-6271-4485**Y.S. Koller,**Candidate of Law, Senior Researcher, Chief of the Department of
the State Research Institute MIA Ukraine, Kyiv,
ORCID ID 0000-0002-9848-2348**LEGAL BASES FOR THE USE
OF UNMANNED AERIAL VEHICLES IN UKRAINE**

Paper is devoted to the research of the actual issues of the use of UAV in Ukraine. On the basis of the analysis of legal acts regulating the use of unmanned aerial vehicles, it has been established that the uncertainties in their legal status are problematic in this area, there is no classification of types of UAV, flight rules, operating rules and time limits (prohibitions) for the use of UAV in the airspace, there is no liability for the unauthorized use of UAV in prohibited or temporarily restricted zones, etc.

It was concluded that there was a need for the development and adoption of a separate regulatory act that would integrate all the rules relating to UAV and include: the concept of “unmanned aerial vehicles”; defined their legal status; provided for a clear classification of types of unmanned aerial vehicles; established flight rules, exploitation and temporary restrictions (prohibitions) of their use in airspace; Includes procedures for registration, registration and certification of unmanned aerial vehicles; defined the legal status of their owners, the procedure for attestation of operators and provided for liability for violation of the established restrictions and prohibitions, etc.

In addition, an attention has been drawn to the fact that after the adoption of a separate normative act regulating the use of unmanned aerial vehicles in Ukraine, it is appropriate to establish liability for the unauthorized use of unmanned aerial vehicles in prohibited or temporarily restricted areas (in particular, over places where there are occurrences mass actions, police operations carried out at the initiative of the National Police of Ukraine, in the area of the anti-terrorist operation, over areas where the regime is imposed extremely).

Keywords: unmanned aerial vehicles, airspace, time restrictions, prohibitions, uncontrolled flights.

Отримано 14.02.2018